

SÉBASTIEN CHIÈZE (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (LONDEN)]
12 NOVEMBER 1670
6771

Antwoord op een verloren gegane brief van Huygens.

Samenvatting: Chièze hoopt dat Huygens in Londen steun zal verkrijgen voor loskrijgen van de Spaanse schulden.

Chièze schreef opnieuw op 26 november (6772) en 10 december 1670 (6773). De onderhavige brief is door Huygens beantwoord op 10 december 1670 (6774).

Datering: Huygens' antwoord van 10 december spreekt over 14 november als datering van de onderhavige brief.

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21cm, abc | -; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 6, nr. 6771, pp. 268-269: volledig.

Namen: Henry Bennet (graaf van Arlington); Pierre de Bonzy; Gaspar de Bracamonte y Gusman (graaf van Peñeranda); William Godolphin; Christiaan Huygens; Karel II (koning van Engeland); Marguerite-Isabelle de Mérode (gravin van Isenghien); Maria Anna van Oostenrijk (koningin-moeder van Spanje); Don Antonio Francisco Mesia de Tobar y Paz (graaf van Molina); Willem III.

Plaatsen: Engeland; Europa; Pyreneëen.

Transcriptie

À Madrit, le 12 Novembre 1670.

Dans la confiance que cette lettre vous trouvera heureusement arrivé à Londres, vous voulez bien, Monsieur, qu'elle vous tesmoigne la joye que j'en ay, aussy bien que la ferme foy où je suis que la présence de Son Altesse et la vostre à la cour d'Angleterre opéreront beaucoup à faire rentrer dans ses coffres *fugitivum illud aurum*. Je ne doute pas mesmes qu'elles n'influence jusques icy, où Sa Majesté Britannique est considérée comme pouvant faire tomber la balance de l'Europe du costé où elle voudra, et par conséquence que Son Altesse d'Orange, estant dans ses bonnes graces, on en doit mesnager l'amitié, et la mériter. On en avoit très peu pris de soin jusques icy, que quelques instances que Monsieur de Godolfin et moy ayons faites. Le Conseil d'Estat ne m'a point encores nommé de Commissaire. On me fait espérer que ce sera demain qu'on verra mon mémorial, aussy bien que celluy que j'ay présenté ces jours pascez, pour que Sa Majesté face surseoir aux exécutions de Madame la Comtesse d'Isenguien. Il ne s'y perd moins de tems de mon costé. Monsieur de Godolfin agit aussy lorsque je l'en prie, et pour l'y animer d'avantage. Si Son Altesse vouloit luy escrire de nouveau | b | comme par forme de remercement, cella ne pourroit faire que du bien, de mesme que d'en parler sérieusement à Monsieur le Comte de Molina, lequel aura ordre particulier sans doute de cette couronne de complimenter Son Altesse.

Je profite, Monsieur, de voz bons avis dont je vous rens graces, et rétranche de mon journal toutes les superfluitez dont j'avois creu le destail nécessaire dans les commencemenz pour faire voir *quod vacuum nullum tempus mihi dem*, et affin que ¹la lenteur des ministres de cette cour ne fut pas imputée à ma négligence. Je suis à tous momens à leurs trousses et tout le monde s'estonne que je trouve estrange qu'on m'ayt laissé près de trois mois sans responce, là où Monsieur l'Ambassadeur de France m'a dit qu'on en fut plus de six à luy donner un commissaire. J'espère que Monsieur le Comte de Peñeranda sera le mien, quoyqu'il face la mine de s'en deffendre. Il fait de grandes démonstrations de vouloir servir Son Altesse, et entre fort dans l'expédient de faire prendre à la charge de Sa Majesté la debte de Madame la Comte d'Isenguien. | c |

En tout cas il n'y aura point de mal, Monsieur, de prier Monsieur le Milord d'Arlington d'escrire de nouveau à Monsieur le Chevallier de Godolfin, affin que, monstrant icy ceste lettre aux Ministres, elles les

1. <les lenteurs>.

oblige de se presser d'avantage en l'affaire de Son Altesse. C'est une pitié de voir leur lenteur, aussy bien dans leurs affaires propres que dans celles d'autruy, et combien peu ils paroissent s'esmouvoir pour tout ce qui se pasce au delà des Pirenées.

Je suis ravy, Monsieur, qu'avant partir vous ayez peu jouyr du retour et de la convalescence de *Don Cristiano*, pour la conservation duquel tout le monde doit faire de vœux.

Je n'escris pas à Son Altesse, n'ayant rien d'affirmatif à luy faire sçavoir. J'espère enfin que ce sera pour l'ordinaire prochain, si l'on me tient parole, et suis

vostre très obbéissant serviteur
Chièze.

Vertaling

Madrid, 12 november 1670.

In het vertrouwen dat deze brief u veilig in Londen gearriveerd zal aantreffen, moge u zien, mijnheer, dat deze getuigt van mijn vreugde daarover, alsook van mijn vaste overtuiging dat de aanwezigheid van Zijne ²Hoogheid en van u aan het Engelse hof veel zal bijdragen om ¹dat voortvluchtige goud¹ weer in ³zijn kisten te krijgen. Ik twijfel er zelfs niet aan dat die invloed tot hier reikt, waar de ⁴koning van Engeland wordt gezien als iemand die het evenwicht van Europa kan verstoren ten gunste van wie hij wil, en dat men dientengevolge de vriendschap van Zijne Hoogheid van Oranje, die bij hem in de gunst staat, moet verwerven en verdienen. Men heeft hier tot heden erg weinig zorg besteed aan de paar verzoeken die de heer [William] Godolphin en ik hebben ingediend. De Raad van State heeft nog niet eens een zaakgelastigde voor mij benoemd. Men laat mij in de hoop dat men morgen mijn memorandum zal behandelen, evenals dat wat ik enkele dagen geleden heb ingediend, [met de strekking] dat Hare ⁵Majesteit uitstel moge geven bij de tenuitvoerlegging aangaande mevrouw de ⁶gravin van Isenghien. Er gaat bij mij minder tijd verloren. De heer Godolphin handelt ook als ik hem daarom vraag, en om hem nog meer aan te sporen: als Zijne Hoogheid hem weer zou willen schrijven bij wijze van dankzegging, zou dat alleen maar goed kunnen doen, evenzeer als er ernstig over spreken met mijnheer de ⁷graaf van Molina, die zonder twijfel dan een speciale opdracht van deze kroon zal krijgen om Zijne Hoogheid te complimenteren.

Ik doe mij voordeel, mijnheer, met uw goede raad, waarvoor ik u dank, en ik zal uit mijn verslagen alle overbodigheden schrappen, waarvan ik meende dat de details aanvankelijk nodig waren om te tonen ¹dat ik absoluut geen tijd verspil,¹ en dat de traagheid van de ministers van dit hof niet aan nalatigheid van mij was te wijten. Ik zit hen voortdurend achter de voddën, en iedereen verbaast zich erover dat ik het vreemd vind dat ik na bijna drie maanden nog geen antwoord heb gehad, terwijl de Franse ⁸ambassadeur mij heeft gezegd dat het bij hem meer dan zes [maanden] duurde om hem een zaakgelastigde toe te wijzen. Ik hoop dat de mijnheer de ⁹graaf van Peñeranda aan mij zal worden toegewezen, hoewel hij het doet voorkomen alsof hij dat niet wil. Hij geeft met veel vertoon aan Zijne Hoogheid te willen dienen, en is druk bezig de schuld aan mevrouw de gravin van Isenghien ten laste van Hare Majesteit te doen brengen.

In ieder geval zou het geen kwaad kunnen, mijnheer, te vragen of mijnheer de ¹⁰graaf van Arlington opnieuw aan mijnheer de ridder Godolphin schrijft, zodat deze brief, wanneer hij die hier aan de ministers toont, hen zou dwingen meer spoed te maken met de zaak van Zijne Hoogheid. Het is treurig om hun

-
2. Willem III.
 3. Die van Willem III.
 4. Karel II.
 5. Maria Anna van Oostenrijk, koningin-moeder.
 6. Marguerite-Isabelle de Mérode.
 7. Don Antonio Francisco Mesia de Tobar y Paz (graaf van Molina).
 8. Pierre de Bonzy.
 9. Gaspar de Bracamonte y Gusman.
 10. Henry Bennet.

traagheid te zien, zowel in hun eigen zaken, als in die van anderen, en hoe weinig zij zich bekommeren om wat zich ten noorden van de Pyreneëen afspeelt.

Ik ben verheugd, mijnheer, dat u voor uw vertrek nog even heeft kunnen genieten van de terugkeer en het herstel van ^Lde heer Christiaan^J [Huygens], voor wiens behoud iedereen moet bidden.

Ik schrijf niet aan Zijne Hoogheid, aangezien ik niets zekers heb om hem mede te delen. Ik hoop tenslotte dat dat bij de volgende zending wel zo zal zijn, wanneer men hier woord houdt, en ben

uw gehoorzame dienaar,
[Sébastien] Chièze.
